

Izstopiti iz svetovne norosti

Islamizem, rasizem, neonacionalizem, neenakost, nespoštovanje drugačnosti, neenakopravnost – nesreča za vse. Pod kožo smo krvavi vsi – beli, črni, rumeni, rjavi, verniki in ateisti, Azijci, Afričani, Evropejci. Vsi, ki živimo na tem planetu, na katerem je več kot dovolj obilja za VSE, imamo enake potrebe, enako čutimo, čustvujemo, želimo živeti v miru in lepo. Ločujejo nas samo prepričanja, pa še to le na videz – če se seveda ne vprašamo, zakaj in v čigavem interesu se dogaja nova/stara svetovna norost.

V Nigeriji so ubili 2000 ljudi, otroke, stare, ženske, tudi novinarje – fotografije so pretresljive, novice so bile skope, o pomoči v obliki hrane, zdravil ali varnega zavetja za sirote ni bilo slišati. V Parizu so postrelili dvanajst ljudi satiričnega časopisa in zganil se je ves svet, tednik je z zadnjo številko zaslužil deset milijonov evrov, čeprav denar ne more ublažiti izgub. Vsi ubiti so bili ljudje s svojimi sanjami, željami, stiskami, upanjem. Je človeško življenje v Evropi vredno več kot na Vzhodu ali Afriki? Ločitev na razvite in nerazvite je umetno ustvarjena. Enako ločitev na budiste, kristjane in muslimane, saj so Buda, Mohamed, Jezus vsi učili ljubezen do vseh ljudi.

Svet se seveda ne bo spremenil naenkrat in v kosu, spreminjajo ga ljudje, ki se zavedajo. Začnimo torej pri lastnih malih vsakodnevnih vojnah doma, v službi, mestu, regiji, državi. Ker iz malih vojn zrastejo večje, ki lahko prerastejo v svetovne. Bo vojna proti terorju tega ustavila ali ustvarila? Bo že naš videz določal možnost, da smo vsi, ki nismo svetloli in modrooki (kot je nekoč že bilo), nevarni, potencialni teroristi? Kajti vsi lahko to postanemo v očeh nekoga drugega.

Odrecimo se malim in velikim spopadom, ki lahko vodijo v velike; ustaljenim prepričanjem, ki jih lahko z drugačnim pogledom z lahkoto spremenimo; umetno ustvarjenim sistemom in verovanjem, ki ne delujejo v skupno dobro. Morda zveni utopično in idealistično, toda le človek, ki zavestno spreminja sebe, spreminja svet. Ker je ZDAJ čas za spremembe. Če seveda želimo ŽIVETI.

Miša Čermak

Vizija Slovenije

KARIKIRA: TOMAŽ SCHLEGL

BREZ DLAKE

Slovenija in Altaj imata presenetljivo veliko skupnega: za začetek najvišjo goro s tremi vrhovi, ki je na Altaju od Triglava precej višja Beluha, in sedmero gorskih jezer v njeni bližini. Pa čudovito naravo z gozdovi, travniki in rekami – le da so na Altaju gozdovi še nedotaknjeni in polni divjadi, travniki posuti z zelišči in cveticami, ki jih je pri nas komaj za vzorec, reke tako čiste, da lahko piješ iz njih. Če se vam to zdi kot pravljica, smo slovenski popotniki na Altaju dva tedna živeli v pravljici, z vsemi njenimi zapleti in čarobnostjo.

Tekst in foto: EDITA ŽUGELJ

Na Altaju, sveti zemlji planeta (1)

Altaj je območje v južni Sibiriji, ki meji na Mongolijo, Kitajsko in Kazahstan. V jeziku domačinov Altaj pomeni zlate gore. Te se dvigajo tudi nad 4000 metrov, sicer pa deželo poleg gorskega sveta krasita stepa in tajga. Po verovanju pripadnikov starodavnega ljudstva Altajcev, ki jih je le še približno 65 tisoč, je Altaj sveta zemlja, srce, ki daje življenje našemu planetu. Zato Altajci tudi v vsakdanjem življenju častijo naravo in ščitijo svojo deželo; če odpove njeno srce, pravijo, propade tudi naša Zemlja.

Po altajski tradiciji je prvi človek živel ravno na Altaju, od tam so se ljudstva po nekaj generacijah razselila po vsem svetu. To je naši skupinici slovenskih popotnikov, ki je na začetku lanskega avgusta pripotovala v Gorno Altajsk, glavno mesto Republike Altaj v Ruski federaciji, razložila Zinaida Tirisova Taniševna, tamkajšnja vrhovna šamanka. Izraza šamanka sicer ne uporablja, v altajščini jo imenujejo ene bijik kam seina, kar v prevodu pomeni poslanka Sonca. Z njo smo se srečali v turistični bazi v Manžaroku ob reki Katun, ki je ena od 40 turističnih baz na tem območju. Žal so vse manj obiskane, saj tudi v Rusiji srednji razred vztrajno izginja. Ene bijik kam seina je potomka

pripadnikov zlate dinastije Džingiskana, kot vodilna altajska kam je medij, zdravilka in učiteljica. Pred potjo v altajske gore nas je poučila o tem, kako naj se obnašamo in ravnamo v divjini, da nas bo tamkajšnja narava sprejela ter nas naklo-

nila lepo vreme in prijetno pot. To je bilo pomembno, saj odpravi leto pred nami ni uspelo priti do načrtovanega cilja. Po intenzivnem predavanju o materi Zemlji, moči altajskih svetih mest, tradicionalnem zdravljenju, vodi in soncu, ki Altajcem predstavlja mater, je vsakemu od nas na štiri oči naklonila še nekaj svojih uvidov v življenjsko pot in poslanstvo.

Moja prva fotografija s konja pred odhodom

Pogled s konja na vrhove in kanjone

Naš tabor na deževnem Tuhmanu

Proti Kučerli. Cilj našega potovanja je bilo območje pod najvišjo altajsko goro Beluho (4506 m), ki ga Altajci imenujejo vrata bogov.

Oboroženi z novim znanjem smo se tako naslednje jutro s kombijem odpeljali na nekaj sto kilometrov dolgo pot proti izhodišču naše poti, kjer so nas, poleg še dveh vodnikov, čakali konji. Eden od vodnikov, Vladimir, sicer profesor geografije, ki nas je pričakal na letališču v Gorno Altajsku, nas je že spremljal na poti. Naš prvi postanek je bil na Semenskem prelazu 1750 m visoko, tam smo opravili obred, posvečen Soncu, kot nas ga je naučila vrhovna kam. Potem smo se na kratko prepustili še povsem posvetnim stvarjem – ogledu stojnic s čudovitimi tradicionalnimi izdelki altajske in mongolske domače obrti, zdravilnimi zelišči, medom in napitki. V nadaljevanju poti so naše radovedne poglede razveseljevali pisani travniki, prepolni zdravilnih rož, te so se, ovenčane z roso, lesketale v soncu. Na gorskih poljanah so se prosto pasle črede konj in krav; včasih se je čreda znašla tudi sredi ceste in vozniku

ni preostalo drugega, kot da je mirno počakal, da so se živali umaknile. Skozi okna kombija smo lahko občudovali simpatične svizce, ki so švigali po travi, v višavah nad njimi so krožili mogočni orli. Vsepovsod trate, potoki, reke, hribi, gore in vedno slabša cesta pod kolesi našega vozila. Na poti smo se peljali le skozi dva večja kraja, ki jima sicer domačini pravijo vas: Ust-Kam in Ust-Koksa; v slednji smo se po dolgi poti ustavili na kosilu. Natakari v restavraciji smo bili precej odveč, so pa vsaj imeli brezplačen internet. Sledile so še zadnje desetine kilometrov do vasi Tjungur (ime pomeni šamanski boben) in čez zanimiv most do Kučerle, kjer je ceste konec, naprej so samo še gore. Prevozili smo približno 500 kilometrov.

V vasi Kučerla (altajsko Kudžurlu) živi naš vodnik Arkadij, Vladimirjev starejši brat. Arkadij je po poklicu veterinar, a danes nima službe kot v nekdanji Sovjetski zvezi. Še največ zasluži z vodenjem turističnih sku-

pin v gore, sicer pa je njegova družina, tako kot druge v vasi, v glavnem samozadostna – na vrtni z rodovitno črno prstjo v kratkem sibirskem poletju pridelajo veliko krompirja, pese, korenja, peteršilja, buč, celo majhne lubenice in dišavnice. Imajo tudi nekaj tovornih konjev, kravo, ki daje mleko, le žito tam ne uspeva in ga kupujejo. V vasi so tudi trgovina, vrtec, šola in zdravstvena postaja. Altajske družine so zelo povezane, člani si med seboj pomagajo, pogosto živijo skupaj po tri generacije. Hiše so lesene, novejše imajo pogosto barvasto

Na pot smo se podali iz zelenih dolin.

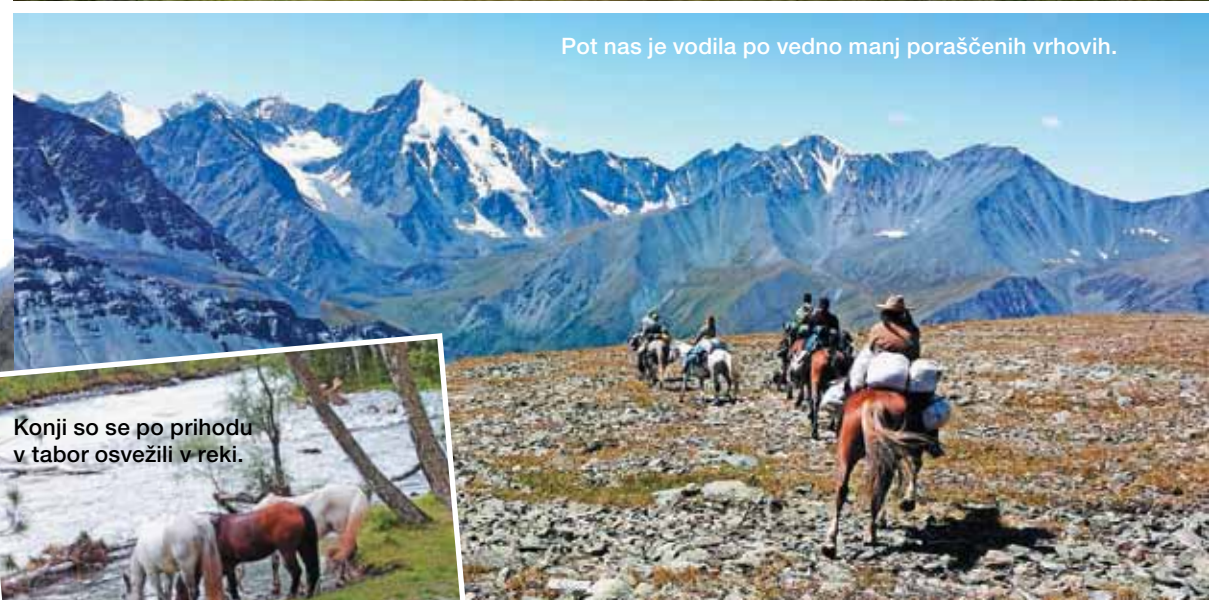

streho, skoraj na vsakem dvorišču je tudi tradicionalna altajska lesena hiška čadir z okroglo odprtino v strehi in odprtim ognjiščem na sredi. V njej kuhajo in preživljajo dni poleti, pozimi pa so v ogrevani, večji hiši, v kateri družina običajno tudi spi. V čadirju so nam gostoljubno postregli z večerjo, potem pa smo kar za hišo postavili šotore in poskušali spati, obdani z nočnimi zvoki altajske vasice.

Na konju. Čeprav nisem še nikoli jahala, sem se stika s konjem veselila. Arkadij ima potrpežljive in trpežne tovarne konje in kot se je izkazalo na poti, tudi neverjetno vzdržljive in spretno. Po zajtrku, s katerim nam je postregla gospodinja, Arkadijeva žena Larisa, sem si jih šla ogledat. Vseh deset je bilo privezanih za plo-

V dolini ob Gulduškem jezeru nas je pozdravila mavrica.

Pot nas je vodila po vedno manj poraščenih vrhovih.

Konji so se po prihodu v tabor osvežili v reki.

Dve od sedmerih jezer pod masivom Beluhe

tove na obeh straneh ceste in so v dežju, ki nas je pozdravil v hladnem jutru, mirno čakali, da jih osedlajo. Naši vodniki – Vladimir ter Arkadij in njegov zet Bjandú – so medtem v sedelne torbe pakirali hrano in posodo za skoraj dva tedna bivanja v zlatih gorah. Potem so na konje naložili še naše nahrbtnike, šotore in spalne vreče, mi pa smo se morali nanje skobacati čez vso to prtljivo.

Ko sem s pomočjo prvič zlezla na »svoje« 14-letnega belca Komarika (komarčka po slovensko), sem se počutila kar dobro, vseč mi je bil pogled na okolico z višine. Vodenje konja pa je bila že druga stvar; Komarček je takoj začutil moje neznanje in negotovost, pogosto se je ustavljal ter mulil travo, jaz pa sem se mučila, da bi ga spravila naprej. Naša prva ježa se je torej začela v dežju, iz Kučerle po ozkih gozdnih poteh, gor in dol po hribih do prevala Kuzjajak in naprej do našega prvega tabora ob reki Ak-kem (mongolsko bela voda). Po 15 kilometrih na konjih smo mokri postavili šotore in zakurili ogenj. Povsod po altajskih gorah imajo lepo navado, da tistim, ki pridejo za njimi, ob ognjiščih pustijo lep kup drv, da lahko takoj zakurijo; če dežuje, pride to še kako prav. Arkadij in Bjandú sta razsedlala konje in jih spustila na travnik, tam so se srečni valjali po travi, mi pa smo po njej razprostrli mokra oblačila. Vladimir nam je skuhal večerjo in z užitek smo jo po-

jedli. Umili smo se kar v mrzli reki in se v mraku odpravili spat. Spet je začelo deževati. Ponoči sem se zbudila vsaj desetkrat – včasih me je zeblo, drugič mi je bilo vroče, budili so me neznan zvoki, šumenje reke za šotorom ...

Triglava gora Beluha. Naslednji dan nas je čakalo pet ur jahanja do postojanke Tuhman na višini 2000 metrov. Na določenih delih telesa sem že čutila posledice svojega prvega jahanja v življenju, zato je bil drugi dan na konju zame težja preizkušnja. Omilila jo je lepota Katunskega hribovja, prepredenega s potoki in izviri, ki so za Altajce sveti. Nič čudnega, da je Altaj v starodavnih zapisih imenovan dežela tisočerih voda. Pa bogastvo rastlinskega sveta – od rdečih potonik in številnih drugih cvetlic, ki divje rastejo ob potkah, do aromatičnih zdravilnih zelišč in grmov dišečega rdečega ribeza sredi gozda ... Do cilja smo ves čas jahali v dežju, premočeni do kože smo postavili tabor, nabrali drva, zakurili, Vladimir pa nam je skuhal boršč. Ko smo ga željno srebali, se je izza oblakov za kratak čas pokazalo sonce; premalo, da bi nam posušilo oblačila. Sušili smo jih stoje ob ognju, tako kot premočene gozdarje in nogavice. Naporna pot, deževno, mrzlo vreme in nepetost st člana naše skupine položila »v poste-

lje«. Tudi drugi smo ponoči prezebali v vlažnih šotorih in komaj kaj spali.

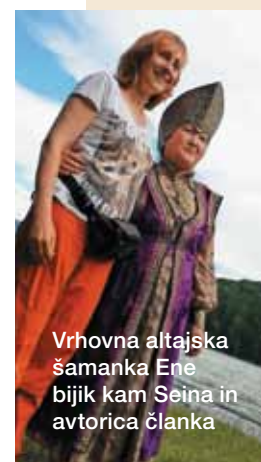
Premraženi in še vedno mokri smo se prebudili v jasno jutro, na travi so se lesketali kristalčki slane. Sonce, ki smo ga najprej samo slutili, je kmalu zagledali zasnežene vrhove Beluhe. Ko se je trava posušila, smo po tleh razprostrli mokra oblačila in v bližnjem potoku opravili jutranjo toaletto. Po zajtrku, ko so sončni žarki skoraj posušili tudi šotore, pa spet na konje in na predvideno sedemurno gorsko ježo do nove postojanke blizu Gulduškega jezera. V lepem sončnem dnevu smo jo premerili dve uri prej. Slišati je enostavno, a po petih urah ježe po strminah navzgor in hoje navzdol so me bolela kolena in sem komaj zlezla s konja ter naredila nekaj korakov. Ob prvih dežnih kapljah, ki so s soncem na nebo narisale prelepo dvojno mavrico, smo se utaborili v široki in navidezno mirni dolini. Naši konji so se pasli skupaj s konji skupine, s katero smo se srečali na poti, čuval jih je prijazen mešanček pametnih oči. Šotor sem nehoto postavila stran od drugih in Arkadij se je pri večerji šalil, da me bo obiskal medved. Ni me bilo strah, ker sem čutila, da kot izkušen vodnik ve, kje je varno postaviti tabor, sem se pa zavedala, da nas lahko obišče tudi kakšna divja žival.

Nočni strah. Morda sem spala kakšno uro, ko me je prebudil besen pasji lajež. Pomislila sem, da pes kojnjeg zagotovo ne bi tako divje branil pred majhno živaljo, torej mora biti nekaj večjega. Medved?! Srce mi je začelo divje bit, v črni temi sem razmišljala, kam sem odločila baterijsko svetilko, kje imam piščalko, s katero bi lahko opozorila vodnike in sopotnike. Lajež se je čedalje bolj približeval in s tem, sem mrzlično razmišljala, gotovo tudi zver, ki ga je izzvala. Je bolje, da pobegnem iz šotora, ali naj mirujem? Odločila sem se za mirovanje in plitvo dihanje ter se spraševala, kaj naj storim, če bi se medved (bila sem že skoraj prepričana, da pes laja nanj) spravljal na moj šotor. Hitrost mojih misli, ki so tehtale med glasnim kričanjem in sprjaznostjo do dejstvom, da bo pač daljni Altaj kraj mojega večnega počitka, je skoraj dohitevala hitrost bitja mojega srca. Lajež se je nadaljeval v neskončnost. Ko ga je bilo slišati v neposredni bližini mojega šotora, se mi je v nekem trenutku zazdelo, da slišim na poti mimo njega stopinje. Vsa trda sem čakala, kaj se bo

zgodilo – pa nič. Ah, če je medved, si bo zagotovo raje ob ognjišču postregel z medom ali čim podobnim, sem se potolažila. Čeprav sem napol dvomila o obstoju kosmatega nočnega obiskovalca, se je že začelo daniti, ko sem utrujena zaspala. Po zajtrku nam je Arkadij povedal, da je na poti mimo mojega šotora opazil stopinje mladega medveda. No, so bili vsaj moji občutki pravi ...

Vrhovna altajska šamanka februarja v Sloveniji

Zinaida Tirisova Taniševna je altajska duhovna voditeljica. Šamanka je po materini in očetovi liniji, zato so nadnaravne sposobnosti v njihovi družini nekaj običajnega. Študirala je etnologijo in zgodovino, kasneje delala kot profesorica, ravnateljica šole, bila je vodja resorja sakralnih kulturnih in naravnih objektov Altaja pri ministrstvu za kulturo in predavateljica. Je avtorica nekaj knjig, v katerih poudarja pomen povezanosti človeka s svojim narodom, Zemljo in kozmosom. Aktivna je tudi v politiki, je predsednica stranke Rodina, od leta 2010 pa svetovalka ruskega predsednika Vladimirja Putina. Dejavnost je na področju izobraževanja in zdravljenja. Kot pravi, je osnovni namen njenih predavanj, šolanja in svetovanja posameznikom prepoznavanje človekove življenjske poti, uvid v njegovo usodo ter popravljanje življenjskih principov in napačnega naravnjanja. Ena njenih nalog v zadnjih letih pa je ljudi naučiti, kako naj preživijo spremembe na Zemlji in vstopijo v novo obdobje njene evolucije. V Sloveniji, kamor jo je povabila

Vrhovna altajska šamanka Ene bijik kam Seina in avtorica članka

Maria Ana Kolman, ki je našo skupino popeljala na Altaj, bo od 4. do 16. februarja. 6. februarja bo imela na medicinski fakulteti v Ljubljani predavanje za javnost, potem pa še šolanje za terapevte ter individualne terapije in svetovanje. Za altajsko vrhovno šamanko je namreč naša dežela ena najpomembnejših energijskih točk na Zemlji, opozarja pa tudi na dejstvo, da smo Slovenci pozabili na svoj izvor, ki ga moramo znova prepoznati in obuditi.

Naša kuhinja

Tako kot strmih vzponov tudi strmih spustov ni manjkalo.

Neprespane noči so začele terjati svoj davek, saj je bilo nadaljevanje poti proti reki Tekelju precej naporno. Sprva močvirni teren je postajal čedalje bolj kamnit in strm, vstopali smo v svet

orlov, kozorogov in snežnih leopardov, na konjskih hrbtih smo jezdili v oblake. Dobesedno, bili smo tako visoko, da je bilo zasneženo, v meglo oblakov ovito skalovje okrog nas videti neresnično,

kot z drugega sveta. Ko smo se peš spuščali po neskončnih strminah navzdol, smo v daljavi zagledali prelepe slapove reke Tekelju. Ob njej smo zopet postavili tabor ter si po deževni noči in mrzlem jutru privoščili sončen dan počitka. Izkoristili smo ga tudi za dve uri in pol dolg pohod do velikega slapu ob toku reke navzdol, do katerega smo se prebijali skozi gostorastje. Ker je sonce še vedno toplo gredo, sem si lahko po vrnitvi v tabor v mrzli reki končno privoščila tudi umivanje las. Zvečer smo najvztrajnejši med pogovorom ob ognju dočakali luno, ki je vzšla izza vrhov gora.

(prihodnjič Najtežja preizkušnja)

Naši vodniki ob ognju po deževni noči

Dobrodošli v svet darilnih kartic

Naročnina na najljubšo revijo ali časopis že za 20 €!

Prodajna mesta: Hipermarketi

Zanesljivo vsespored POŠTA SLOVENIJE

